

Apie lituanistes kalba mokiniai

Lietuvių kalbos mokytojos gimnazijoje organizuoja daug renginių: meninio skaitymo, dailės, kalbinių darbų konkursą, skirtą kalbininkams J. Kazlauskui ir A. Lyberiuui atminti, lietuvių kalbos ir literatūros olimpiadą, integruotus lietuvių kalbos ir literatūros bei istorijos projektus. Taip pat jos prisideda prie svarbiausių mokyklos renginių organizavimo.

Lietuvių kalbos mokytoja Lina Malinauskienė ir rimta būna, ir papokštauja, stengiasi sudominti ir pasako būtent tuos dalykus, kuriuos reikia žinoti. Taip pat visada įdomiai dėsto medžiagą, įtraukdama ir juokelių, kad labiau sudomintų. Įdomu yra tai, kad mokytoja, nuskambėjus skambučiui, iš kabineto visada išeina pirmą.

Lietuvių kalbos mokytoja Irena Mažeikienė šiuolaikiška, įdomi asmenybė. Ji visada sugeba įdomiai pradėti pamoką, puikiai išdėsto medžiagą. Iš jos pamokos neįmanoma išseiti nieko naujo nesužinojus. Ji ne tik mokytoja, bet ir tikra draugė, kuri patars, padės, kai tau yra sunku. Visada išklauskis ir nenuleis juokais. Jos pamokos gana įdomios, kartais – netradicinės.

Lietuvių kalbos mokytoja Žilvilė Jurkšienė viską paaiškinanti, supratinga, bendraujanti. Jos pamokose labai šilta, malonu, ramu. Vyksta sklandus ir atsakingas darbas, diskusijos įdomiomis

temomis. Ji linksma, tiesiog gera mokytoja. Supratinga, skatinanti kūrybingų mokinių veiklą ir visad pasiruošusi padėti bei išklausti.

Lietuvių kalbos mokytoja Snieguolė Vanžodienė labai myli savo darbą, turi humoro jausmą, yra miela ir gera, įvairiapusiška, kartais griežta, sudominanti, energinga, komunikabili, entuziastinga, kūrybinga, darbšti, įdomi.

Lietuvių kalbos mokytojos Leutės Karčiauskienės pamokos yra įdomios, išsamios. Ji visuomet draugiška, pasiruošusi padėti, linksma, bet kartu ir griežta, išmananti savo darbą. Pamokose kūrybinga, jos užduotys mus dažnai nustebina. Taip pat mėgsta užduoti kiek kompromituojančių klausimų – tai dažnai pakelia nuotaiką visai dienai.

Lietuvių kalbos mokytoja Rūta Pūrienė visada padeda, yra supratinga, turi humoro jausmą, todėl jos pamokose liūdna nebūna. Originali mokytoja – visuomet sugalvoja įdomių užduočių, stengiasi rasti bendrą kalbą su mokiniais. Skatina dalyvauti įvairiose konkursuose, minėjimuose, visuomet pilna minčių ir idėjų.

Lietuvių kalbos mokytoja Danutė Padvelskienė pamokose yra reikli, kartais ironiška, gerai išmananti savo darbą, besirūpinanti savo mokiniais, nusiteikusi darbui, gera savo srities specialistė, niekada nebūna liūdna.

Lietuvių kalbos mokytoja Nijolė Šervenikaitė yra visada padedanti, nuoširdi bei atvira, sugebanti įtraukti į darbą net tuos mokinius, kurie nenori mokytis.

Paruošė Paulina Jančytė, Rūta Barcytė, Elena Jančiukaitė, Emilija Pavlavičiūtė, Gintarė Kazlauskaitė, Rugilė Dagilytė, Laurynas Juravičius

Lietvos Respublikos gimnazijų ir bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų mokinių lietuvių kalbos konkursas, skirtas kalbininkams J. Kazlauskui ir A. Lyberiuui atminti

Šiais metais konkursui buvo pateikta 14 esė ir 3 kalbos tiriamieji darbai. Siūlome paskaityti ištraukas iš esė.

Ar beužgims naujųjų laikų Napalys Grigas? Esperantininkas, vertėjas, rašytojas, nelinkstantis į kairę dešinę pūstelėjęs politikos vėjui. Jei kartais rastųsi toks kalbos idealistas, galintis praverti internetinei visuomenei M. Daukšos vertybių skrynį, ką jis pasakytų? Ar džiaugtųsi kintančia kalba, ar priešintųsi jos moderniai raidai? Rašydamas svarstau savo poziciją „šiam reikalui“. Pirma kilusi mintis sako, kad mano pastangos absurdiškos, nes dėstau kritišką padėtį ta pačia ironiška gaida, aštria ir pilka, ne iš tautos gelmių atėjusia „internetine“ kalba. Paprieštarasiu pats sau ir kitiems, manantiems, jog mano vadinama „internetinė“ kalba yra netinkama. Napalys Grigas užsidedęs tyrinėjo L. Zamenhofo sukurtą esperanto kalbą: matyt, mano kraštiečiui rūpėjo, ar dirbtinė kalba galinti atskleisti asmenybę, kaip šiuolaikinių jaunuolių atskleidžia, nepatikėsite, svetimybės, vulgari ironija ir žargonas. Darau prielaidą, kad kalbos individualumas yra asmens savitas turtas. Kiekvienas mąstantis individas pasitelkia skirtingas priemones atskleisti sielos turtais. Gal nebūtinai per gimtąją kalbą žmogus atskleidžia? Gal ji – tik universalus bendravimo įrankis arba, metaforiškai tariant, rankraštis, kuris vėliau turi tapti kosmopolitinė knyga, suprantama visiems. Jokio tautiškumo! Ji gali būti parašyta angliškai, kiniškai, „švepląja“ interneto kalba, nesvarbu. Tikslas vienas – pasiekti adresatą kuo suprantamesniu pavidalu. Taigi kiekvieno sukurta kalbos forma atskleidžia asmens turtais.

Ignas Floreskul, Kauno Rokų vidurinė mokykla, 12 kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ė Ė

Esu laiminga, kad turiu galimybę lankyti lietuvišką mokyklą. Nedaug jau jų beliko Seinų – Punsko krašte, o ir tas pačias ketinama uždaryti. Nejaugi grįžtame į „vargio mokyklos“ laikus?! Turbūt dar ne visi suvokia, kad kalba – tai kiekvienos tautos kultūros, literatūros kūrimo priemonė. Būtent joje sukaupta krašto istorija, žmonių gyvenimo būdas. Joje tauta pasisako, kas esanti ir ko verta. Kalba kaip laužas. Jei dėsimė malkų, ugnelė liepsnos. Lygiai taip ir kalba. Jei kalbėsime lietuviškai, lietuvių kalba gyvuos. Taigi neleiskime užgesti mūsų protėvių laužui!!

Sandra Pykytė, Punsko Kovo 11 – osios licėjus, II kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ė Ė

Kartu nuolatos viską. Nesibaigiančios žodžių virtinės nuolatos tęsiasi nuo kiekvienos minties, jausmo, noro. Mano mylimi žodžiai pamažu skysta ir varva mažais lašeliais iš mano kasdienybės, iš mano realybės. Atrodo, visi aplink savi, tik ne aš, nors bendravimo problemų neturiu ir moku svetimą kalbą, jaučiuosi atskirta nuo kitų žmonių. Jie man šypso, kai su jais bendrauju ir atrodo gana nuoširdžiai. O aš ploju rankomis ir galvoju, kad reikėtų mažiau kalbėti ir mažiau tylėti viduje. Daugiau bendrauti su savimi, aplinka, gyvais organizmais ir įdomiais bei nuobodžiais žmonėmis. Įtampa vis labiau auga, galva ziria ir dūzgia. Nutirpo protas nuo stipraus laikymo. Svetima aplinka mane pati prisijaukins, bet aš nenoriu jos įsileisti. Jaučiuosi kaip laukinis žvėris, kurį reikia prijaukinti, kaip ta lapė iš Antuano De Sent Egziuperi „Mažojo princo“. Bet nenoriu likusį gyvenimą būti prižiūrta prie kitos kultūros.

Miglė Vaitkevičiūtė, Prienų „Žiburio“ gimnazija, II kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ė Ė

Tačiau ne kartą vargdama su lietuvių kalbos gramatikos taisyklėmis pagalvodavau: „Ar tikrai man to reikia? Gal apsieičiau be jų? Gal apsieičiau ir be kalbos, kaip šuo?“. Juk šuo nekalba, o šeimininkas vis tiek jį supranta. Norėdamas perspėti keturkojis urzgia, pykdamas – loja, o liūdėdamas – kaukia. Bet pradeda graužti sąžinę... Netgi žmogus, užaugęs tarp beždžionių, pasak Edgardo Barouzo romano „Tarzanas“, savarankiškai išmoko skaityti gimtąją (anglų) kalbą vien tik iš elementorių. Negi man, besimokančiai gimnazijoje, bus sunkiau išmokyti taisyklingai rašyti nei Tarzanui? Juk aš turiu geresnes sąlygas nei jis! Ir augino mane tėvai, ne beždžionės.

Saulė Ratkutė, Kauno „Saulės“ gimnazija, II kl.

Esė ištraukos

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė

Bet, ko gero, iš paminėtų trijų milijonų tikrų, savo kraštą ir kalbą gerbiančių ir mylinčių lietuvių yra žymiai mažiau. Pastaruoju metu daug girdime apie lietuvių emigraciją. Gaila, bet tarp išeivijos lietuvių dabar vyrauja nauja mada (ypač tarp jaunuolių), pabuvus užsienyje, kartais vos kelis mėnesius, apsimesti, kad jie jau pamiršo lietuvių kalbą, kai kuriuos žodžius. „Kaip ten - lietuviškai?..“ – dažnai nuskamba frazė iš jų lūpų (tikriausiai, jiems svarbiausia būti „madingiems“ - „in style“, anot jų). Iš tiesų, juokinga ir nejuokiant stebėti taip besityčiojančius iš savo GIMTOSIOS kalbos... Nejaugi jiems gėda kalbėti SAVA kalba? Nejaugi ją iš tiesų taip lengva pamiršti? Juk yra daugybė žmonių, kurie ir po dešimties metų, praleistų už Lietuvos sienų, puikiai kalba lietuviškai, kurie, grįžę į gimtąjį kaimą, vis dar gali dirbančiam žmogui pasakyti: „Padzėk diev!“... Tokie žmonės, nors dėl vieno ar kitų priežasčių palieka gimtąją Lietuvą, tačiau nenutraukia ryšio su ja, išlieka tie patys savo kraštą mylintys, saugantys ir gerbiantys lietuviai. Gaila, bet, kitos dalies emigrantų požiūriu, žmogaus vertę sudaro ne GIMTOSIOS kalbos, tradicijų saugojimas, bet GIMTOSIOS kalbos niekinimas ir išsižadėjimas...

Paula Jančiauskaitė, Prienų „Žiburio“ gimnazija, III kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė

Kalba kenčia, ji kantri. Tik tyliai primena, kad yra nacionalinis turtas vertingesnis už pinigus, brangakmenius ar naująsias technologijas. Gimtoji kalba geidžia mūsų meilės. Ji silpna lyg pavasarį pro tirpstantį sniegą besistiebiančias daigelis, trokštantis išvysti saulę ir mėgautis jos šiluma. Tačiau šis daigelis sustiprės, mes dar nenustojome mąstyti lietuviškai, dar atrasime gimtąją kalbą kaip neįkainojamą lobį.

Simona Nikolaičiukaitė, Kauno „Saulės“ gimnazija, II kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė

Viskas pasikeitė, kai perskaičiau jo biografiją ir supratau, koku sunkiu laikotarpiu K. Donelaitis gyveno, kaip jis stengėsi išsaugoti lietuviškumą. Tai buvo išskirtinio intelekto ir gebėjimų asmenybė, puikus pavyzdys ne tik to meto, bet ir šiuolaikiniam lietuviui. Nors gimė valstiečių šeimoje, tačiau daug mokėsi, stengėsi, baigė Karaliaučiaus universitetą, mokėjo graikų, lotynų, hebrajų, prancūzų, vokiečių ir lietuvių kalbas, buvo nagingas, net fortepijoną, kuris tebuvo antras Karaliaučiuje, sugebėjo pagaminti! Bet savo gebėjimais ir protu jis nesipuikavo, gyveno paprastai, ne poniškai (o juk galėjo). Kukliai tarnavo kunigui Mažojoje Lietuvoje, ten pat, kur ir Mažvydas „Katekizmą“ parašė, iš kur jau vėliau knygnešiai knygas nešiojo, buvusiam lietuvių krašte, kur lietuvių teliko mažuma, o svetimšaliai juos tik ir siekė išguiti. Štai tada jis paėmė plunksną ir pradėjo: „Jau saulelė vėl atkoptama budino svietą...“ Ir taip prasidėjo lietuvių kalbos istorijos metai, netiesiogine prasme, nes būtent taip buvo pavadintas garsiausias Kristijono Donelaičio kūrinys „Metai“.

Tomas Kuzmauskas, Prienų „Žiburio“ gimnazija, III kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė

Otilija pasakoja, jog tik atvykusi į Lietuvą ir išgirdusi naują kalbą, pagalvojusi: „Umm, aš niekada jos neišmoksiu!“ Bet, pasirodo, klydusi. Pradžioje ši kalba skambėjo labai skirtingai nei anglų ir atrode, kad tiesiog visi dainuoja vieną ilgą dainą. Mokytiis jai padėjo ne tik mokytojai, bet ir klasės draugė, pas kurią gyvena. Bežaisdama abėcėlės žaidimą su Akvile, savo netikra seserimi, ir įvairiose pamokose išmokus sunkesnių žodžių. Pirmasis iššūkis šikšnosparnis, jį ir išmokus su Akvile, rankšluostis - su šiuo žodžiu susipažinusi technologijų pamokoje, bet vis dar suklysta tardama, taip pat vis dar sunku atskirti, kada kurį žodį vartoti – šilta/šalta, mano/savo, turėti/reikia bei visuomet sudėtinga ištarti kūno kultūra. Šie žodžiai buvo tikras išbandymas. Bet Otilija mėgsta įveikti gyvenimo iššūkius.

Otilija Ruta Abraham, Giedrė Valentinaitytė, Arnas Bendinskas, Prienų „Žiburio“ gimnazija, II kl.

Daug kalbų – daugybė skirtingų tradicijų, bendruomenių, skirtingų istorijų, likimų, skirtingų žmonių... Juk žmonės charakterizuoja jų gimtoji kalba! Mes dažnai vos išgirdę kalbant svetimšalius susidarome pirmąjį įspūdį apie juos.. Vieni mums pasirodo labai temperamentingi, antri grubūs, tretai labai elegantiški, ketvirtai flegmatiški... Kiekviena kalba, tarmė, šnekta turi savitą spalvą, atspalvį... Jei visi kalbėtume viena kalba, manau, būtume vienodi, o dabar visos tautos, turinčios savo kalbą – savitos!..

Greta Aleksynaitė, Prienų „Žiburio“ gimnazija, III kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė

Atsimenu senelio keiksmus. Man smagu, kai jis keikiasi. Kartą, kai pametė laikrodį, dar visai naują, jis suriko: matai, koks aš miglos košė... Įstrigo atmintin ir tai, kad mane vadindavo varlės kinka (nenuorama), amžina sloga (įkyruolė). O kai supykdamas, keiksnodavo: po kelmų, žalia rūta, žalčio koja pastaroji. Man smagu klausytis ir visai nebaisu...

Urtė Senavaitytė, Prienų „Žiburio“ gimnazija, II kl.

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė

Atlikdami kalbos taisyklų tyrimą sudarėme medžiotojų žodyną. Kalimatorius - optinis įtaisas, turintis objektyvą arba įgaubtą veidrodį, lygiagrečioms šviesos spinduliams gauti. Dažniausiai naudojamas vietoj optinio taikiklio. **Melkaškė, melka** – mažo kalibro šautuvas. Karabinas (vintariezas, multukas) – trumpavamzdis šautuvas. **Graižtvinis šautuvas** – rankinis ilgavamzdis šaunamasis ginklas su graižtviniu vamzdžiu, kurio ilgis paprastai viršija 70 kalibrų, skirtas šaudyti įreimus buožę į petį. **Lygiavamzdis šautuvas (strielba, liupkė, dubekla, šratinis)** – medžioklinis šautuvas skirtas šaudyti šratais, švininėmis kulkomis. **Varyminė medžioklė** – medžioklės tipas, kuomet varovai eina per mišką ir rėkdami ar skleisdami didelį garsą varo žvėris link medžiotojų, stovinčių kitame miško gale. **Palaukiminė medžioklė** – medžioklės tipas, kuomet medžiotojai sėdi bokštelyje ir laukia prie šėryklos ateinančių žvėrių. Dažniausiai kurį laiką žvėrys toje vietoje būna šeriami, jaukinami. **Padcipkė** – nedidelis lauko plotas šėryklai. **Viškė** – medžiotojų bokštelis. **Kucas** – vienerių metų šernas. **Ksitikas** – selekcinis žvėris. **Optinis taikiklis, optika** – taikiklis montuojamas ant šautuvo, gebantis priartinti vaizdą keletą kartų. **Tušonkė** – žvėrienos konservai. **Patronas** – šoviny. **Ožka** – stirna. **Valkatos** – briedžiai. **Rozetė, ilgaveidis** – šernas. **Laža** – buožė, medinė šautuvo dalis.

Ignas Norkūnas, Aurimas Rutkauskas, Žiburio“ gimnazija

Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė *Bb Cc Čč Dd Ee Ėė Ėė Ėė*

Tautvyda Venckaus nuotr.

Lietvos Respublikos gimnazijų ir bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų mokinių lietuvių kalbos konkurso, skirto kalbininkams J. Kazlauskui ir A. Lyberiuui atminti vertinimo komisija:

Pirmininkė – Nijolė Šervenikaitė, Prienų „Žiburio“ gimnazijos mokytoja.

Nariai – Levutė Karčiauskienė, Prienų „Žiburio“ gimnazijos mokytoja,

Snieguolė Vanžodienė, Prienų „Žiburio“ gimnazijos mokytoja,

Danutė Padvelskienė, Prienų „Žiburio“ gimnazijos mokytoja,

Lina Malinauskienė, Prienų „Žiburio“ gimnazijos mokytoja,

Ramutė Šimukauskaitė, laikraščio „Gyvenimas“ redaktorė,

Ilygija Riabčukienė, Birštono gimnazijos mokytoja.